

Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*Miejsce
na naklejkę
z kodem*

dysleksja

EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA BIAŁORUSKIEGO

POZIOM PODSTAWOWY

MAJ 2011

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
5. Możesz korzystać ze słowników językowych.
6. Na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:
170 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 70**

*Część I – 21 pkt
Część II – 49 pkt*

MOB-P1_1P-112

Ча́сць I – rozumienie czytanego tekstu

Прачытай уважліва тэкст Аляксея Хадыкі *Таямніца Віленскай катэдры* і адкажы на пытанні. Адказвай выключна на аснове тэксту і толькі сваімі словамі або згодна з патрабаваннямі задання.

Аляксей Хадыка

Таямніца Віленскай катэдры
(скарочана)

1. Насустрач войскам нацысцкай Германіі, якія 1 верасня 1939 года ўвайшлі на тэрыторыю Польшчы, 17 верасня, кіруючыся пактам Молатава-Рыбентропа, на землі Заходняй Беларусі і Украіны рушыла Чырвоная Армія [...]. Менавіта ў гэтыя дні клір¹ старажытнай Віленскай катэдры, галоўнага каталіцкага храма ВКЛ, як і кіраўніцтва Віленскай архідыяцэзіі, у прадбачанні немінучай катастрофы [...] вырашала апошнія бягучыя праблемы [...]. Пакінуўшы Вільню, па заканчэнні вайны, у 1945 годзе, у Беластоку нешматлікія ацалелыя канонікі кафедральнай капітулы далучыліся да «Віленскай архідыяцэзіі ў Беластоку», абвясціўшы сябе сябрамі віленскай капітулы ў эміграцыі.
2. Частка сябраў капітулы не перажыла вайну, астатнія ўпарта маўчалі, і, здавалася, за ім былі назаўсёды пахаваныя таямніцай падзеі верасня 1939 года. У тым ліку і лёс скарбніцы катэдры, знакамітага збору найкаштоўнейшага царкоўнага начыння і ўбрання, якое збіралася пры храме цягам шасці стагоддзяў. Адноўчы, а было гэта ў 1961 годзе, на нарадзе музейных супрацоўнікаў намеснік міністра культуры ўжо савецкай Літвы Вітаўтас Якінайціс паставіў пытанне пра тое, каб музеі больш шчыльна цікавіліся лёсам каштоўнасцяў, вядомых па архіўных апісаннях і зніклых у гістарычна нядаўні час [...].
3. Скарбніца Віленскай катэдры ўвайшла ў сферу цікаўнасці Мастоцкага музея Літвы [...]. І гэта рашэнне, паміж іншага, у выпадку знаходжання клада², магло дапамагчы захаваць яго ў Вільні – месцы, якому скарбы належалі гістарычна. Бо каб шукалі ўсе разам, вельмі вялікім быў шанец перадачы каштоўнасцяў у піцерскі Эрмітаж або маскоўскую Аружэйную палату – паводле агульнай для СССР практыкі размеркавання найважнейшых мастацкіх каштоўнасцяў.
4. Але што было ў руках даследчыкаў? І з чаго яны пачалі свой пошук? Захаваліся вопісы [...]. Захаваныя ў рукапісных аддзелах Віленскага універсітэта, Літоўскай акадэміі навук і гістарычнага архіва, яны давалі даследчыкам вартасны матэрыял па гісторыі збору. Праўда, пасля паўстання 1830–1831 гадоў і рэпрэсій, якія абрынуліся на каталіцкую царкву, віленская капітула дзейнічала больш абачліва, не складаючы падрабязнай дакументацыі, каб пазбегнуць канфіскацыі лёгка даступных твораў. Затое гэта паўстанне, як і падзеі 1863–1864 гадоў, паспрыялі таму, што са шматлікіх зачыненых беларускіх і літоўскіх касцёлаў да катэдры ў Вільню, пад покрывам таямніцы, звозіліся новыя і новыя шэдэўры. Укрыжаванні, дэкараваныя абкладамі і каштоўнасцямі абразы, келіхі і паціры³, ампулкі для вады і віна і іншы посуд, падарункі-воты для святынь, лампадкі, святарскае аблачэнне – прадметы дзесяткамі і сотнямі траплялі да катэдры [...]. Аднак – насуперак наяўнай дакументацыі, насуперак намаганням шматгадовага дырэктара Мастоцкага музея

¹ клір – сукупнасць свяшчэннаслужыцеляў і царкоўнаслужыцеляў аднаго храма.

² клад – (рус.) скарб.

³ пацір – літургічная чара.

- Рамуальдаса Будрыса, супрацоўнікі якога вялі пошук звестак пра катэдральныя скарбы ў архівах і бібліятэках Літвы, Польшчы, Расіі, Беларусі, – самога скарбу як не было [...].
5. Надышоў 1985 год. У катэдры праводзілася мадэрнізацыя [...]. Падрыхтоўчыя работы выконвалі спецыялісты музея пад кіраўніцтвам Рамуальдаса Будрыса і шматгадовага даследчыка храма археолага Напалеонаса Кіткаўскаса. Спецыялісты каўнаскага політэхнічнага інстытута вялі ўльтрагукавое сканаванне кладкі⁴ сабора над сутарэннямі яшчэ гатычнага часу, не кранутымі пазнейшымі перабудовамі, у якіх мусілі акуратна пралегчы новыя паветравыводныя каналы. І вось раптам, у сцяне каля капліцы Гаштаўта, размешчанай направа ад увахода ў касцёл, у калодзежы лесвічнага сходу абследаванні выявілі таямнічую закладзеную сценкай нішу.
 6. Як сцвярджае Будрыс, ніхто з некалькіх чалавек, дапушчаных да даследавання, адразу не падумаў пра скарбніцу. Хіба – не паверылі ў нечаканы поспех. Але падрыхтаваліся да ўсялякага магчымага, і ўскрыццё прымеркавалі да даты, якую вельмі добра запомніў Кіткаўскас – 23 сакавіка, дзень нараджэння яго сына. Выходны дзень, калі ў касцёле-музеі наведвальнікаў не было [...].
 7. Будрыс з Кіткаўскасам, а разам з імі яшчэ толькі 2 чалавекі – археолаг Ёзас Стасюлайціс і спецыяліст міністэрства Стасіс Чыпкус – адчынілі нішу. І ўбачылі тое, што чакалі, – каля 270 галоўных шэдэўраў катэдральнай скарбніцы. У святле ліхтароў пералівалася золата і срэбра, зіхацелі каштоўныя камяні. Цэлая ноч з суботы на нядзелю пайшла на тое, каб скласці падрабязны спіс каштоўнасцяў, інвентарызаваць і, склаўшы ў скрыні, апячатаць. Наступны дзень – перавезці на службовай машыне, самастойна пагрузіўшы ўсе пакункі, у сховы галоўнага будынка музея, які месціўся тады ў віленскай ратушы. І – зноў замураваць у патаемным памяшканні. Да лепшых часоў. Не, усё афармлялася законна, як унутрымوزهіная працэдура – прынялі творы мастацтва на захаванне. Але да пары да часу звесткі пра знаходку не пайшлі за межы вузкага кола асоб [...]. Білініс паставіў на спісе рэзалюцыю: «Знаходкі катэдры залічыць на баланс музея як музеіныя каштоўнасці».
 8. І, як не дзіўна, інфармацыя не выйшла за вузкае кола. Зберагальнікі скарбу перажылі час, калі Гарбачоў наведваў Польшчу, спадзеючыся, што таямніца не дазволіць ставіць пытанне пра скарб як былую польскую культурную спадчыну. Перажылі і штурм віленскай тэлевежы савецкімі танкамі, распад СССР і аднаўленне літоўскай незалежнасці. І толькі пад канец 1990-х, пасля рэстаўрацыі, навуковай апрацоўкі, каталагізацыі – выйшаў з друку шыкоўны альбом «Скарбніца віленскай катэдры», а творы сустрэліся з аматарамі прыгожага. У 1998 годзе – дэманстрацыя для царкоўных і палітычных лідэраў і мас-медыя. А ў 1999 годзе – выстава «Хрысціянства ў мастацтве Літвы». Упершыню за межамі Вільні скарбніца пабывала летам 2008 года ў Каралеўскім замку ў Варшаве, восенню-зімой – на Вавеле ў Кракаве [...].
 9. Трэба спадзявацца, што калі-небудзь скарбніца пабывае і ў Беларусі, і гэта вельмі пажадана не толькі таму, што Вільня – наша агульная культурная сталіца, гістарычна шматнацыянальны горад, а скарбы катэдры збіраліся ахвярамі заможных сем'яў з усяго ВКЛ. Калекцыі твораў залатых спраў майстроў – вельмі часта інтэрнацыянальныя з паходжаннем, бо лепшыя шэдэўры вырабляліся ў буйных еўрапейскіх гарадах, цэнтрах ювелірнага мастацтва. На творах з катэдры – клеймы рамеснікаў Гданьска, Рыгі, Кёнігсберга, Львова, Кракава, Варшавы, Аўгсбурга, Аахена, Вены, Парыжа, Бруселя, Фларэнцыі, Рыма, Пецяўбурга. Але і Віленская

⁴ кладка – (спец.) частка якой-небудзь пабудовы – тое, што зложена з цэглы.

школа залатых спраў майстроў – [...] сведчаннем чаму адзін са старажытнейшых твораў калекцыі – рэлікварый⁵ св. Станіслава. У XVI–XIX стагоддзях перажывалі творчы ўздым і майстэрні Коўна, Гродна, Берасця, Наваградка, Мінска. Вялікая залатая манстранца⁶, найлепшы шэдэўр калекцыі, твор 1535 года, выраблены ў Вільні [...]. Рэлікварый св. Язафата Кунцэвіча ўнікальны тым, што захаваў форму саркафага святога, выкананага з сучэльнага срэбра ў XVII стагоддзі ў Гданьску і да сёння не захаванага.

10. Адным словам, лёс скарбніцы Віленскай катэдры дае нам некалькі прыкладаў. Папершае, таго, як зберагаць і захоўваць, нават рызыкуючы выгодамі асабістых кар'ерных лёсаў – нацыянальныя багацці. І рупліва⁷ вяртаць іх да жыцця, праслаўляючы культурную спадчыну народа. Вяртаць, нарэшце, усё на свае месцы – бо, як кажа Будрыс, няважна, ці належыць скарбніца царкве, ці музею – яна ў Вільні. А нам варта ведаць і папулярываць у Беларусі гістарычную сувязь гэтай калекцыі з нашай культурай – пра што кажуць і самі творы, і архіўныя дакументы.

Хадыка А. *Таямніца Віленскай катэдры* // Новы Час. 2009. № 29. С. 15.

Заданні да тэксту

Заданне 1 (2 пункты)

У 1 абзацы знайдзі словы, якія абазначаюць:

- 1) збудаванне, прызначанае для адпраўлення набажэнства і рэлігійных абрадаў –
- 2) дагавор, дамова –
- 3) тое, што цяжка вырашыць, ажыццявіць –

Заданне 2 (1 пункт)

Што галоўным чынам змяшчалася ў збор зніклых каштоўнасцяў? Карыстайся 2 абзацам.

.....
.....
.....

Заданне 3 (2 пункты)

Падбяры сінонімы да ніжэйпададзеных слоў, выкарыстаных аўтарам у абзацах 1–3:

1. катэдра –
2. збор –
3. разам –

⁵ рэлікварый – (царк.) асабліва каштоўная рэліквія.

⁶ манстранца – (царк.) дарахраніцельніца, царкоўная рэч пры адпраўленні літургіі.

⁷ рупліва – як мага больш і лепш; дбайна; клапацліва.

Заданне 4 (2 пункты)

На аснове 4 абзаца напішы, што віленская капітула змяніла ў сваім функцыяванні пасля паўстання 1830-1831 гг. і рэпрэсій.

.....

.....

.....

Заданне 5 (1 пункт)

На аснове 5 абзаца напішы адным словам, як была знойдзена таямнічая ніша.

.....

Заданне 6 (2 пункты)

На аснове 6 і 7 абзацаў вызнач: ніжэйпададзеныя сказы з'яўляюцца праўдзівымі ці фальшывымі:

	праўда	фальш
1. 23 сакавіка была субота.		
2. Не ўсе справы, звязаныя з перавязеннем скарбніцы, прайшлі законна.		

Заданне 7 (2 пункты)

На аснове 3 і 7 абзацаў растлумач уласнымі словамі, чаму супрацоўнікі мусілі дбаць пра таямніцу ў выпадку знаходжання скарба.

.....

.....

.....

Заданне 8 (1 пункт)

Раскрый абрэвіятуры, змешчаныя ў 1, 3 абзацах.

1.

2.

Заданне 9 (2 пункты)

Скарб паўторна таемна замуравалі, каб яго захаваць "да лепшых часоў". На аснове 8 абзаца ўласнымі словамі акрэслі гэтыя "лепшыя часы".

.....

.....

.....

Заданне 10 (2 пункты)

Чаму скарбніцу Віленскай катэдры можна назваць інтэрнацыянальнай? Адкажы на аснове 9 абзаца.

.....

.....

Заданне 11 (2 пункты)

Што злучае віленскую калекцыю і горад Гданьск? Адкажы на аснове 9 абзаца.

.....

.....

.....

.....

Заданне 12 (1 пункт)

Раствлумач уласнымі словамі тэрмін "шэдэўр". Карыстайся 9 і 10 абзацамі.

.....

.....

.....

Заданне 13 (1 пункт)

У якім стылі напісаны тэкст А. Хадыкі? Зазнач правільнае:

1. навуковым-папулярна;
2. мастацкім;
3. публіцыстычным.

**Ча́сць II – пісанне ўласнага тэксту ў з’вязку з тэкстам літаракім
замішчэным у аркушы. Выбярз адзін тэма і напішы
выпрацаванне.**

Тэма 1: На аснове аналізу і інтэрпрэтацыі верша Ларысы Геніюш *Князь Усяслаў Чарадзеі* ахарактарызуі лірычнага героя.

Ларыса Геніюш
Князь Усяслаў Чарадзеі

Серп-месяц на небе між хмараў брыдзе
срэзь семені зор адзінокі;
вось, быццам гуляе шчупак па вадзе,
ныраючы ў хвалях глыбокіх.

Арол гэтак ўзбіўшысь пад воблакаў сіль,
магутны сваёй адзінотай,
аб шэрай нізіне забудзе зусім,
паднебным упіўшыся лётам.

У кіеўскім замку Ўсяслаў Чарадзеі
змагаецца з духам бурлівым,
і ўздох гладзінёю калыша грудзей,
бы вецер даспелаю нівай.

Ён думаў не можа цяжкіх ўгаманіць,
тугі сваёй ўцешыць да краю;
і гордае князева сэрца баліць,
ды сон ад вачэй адлятае.

З вязніцы сумнай на княжы пасад
яго ўвесь Кіеў паклікаў –
ён, ўсё-ж, з панавання ні з волі не рад –
не хоча тэй чэсці вялікай.

Мілейшыя сэрцу парогі свае,
пасад свой і тыя дружыны,
з якімі хадзіў у цяжкія баі,
баронячы межаў Айчыны.

Мілейшы той Полацкі край дарагі
і пушчы з пахучай жывіцай...
Нядаўна Нямігі ціхой берагі
кывёю зліліся кывіцкай.

Там мужных ваяраў ляжаць чалясы –
хто ж гоіць кывіцкія раны,
тады, калі князь, першы Полацку сын,
чужацкія носіць кайданы?

І хоць над Нямігу склака груганоў
няраз ўжо злятлася ў госці –
ўсё ж князева сэрца начамі дамоў
ўсё клічуць байцоў сваіх косці.

Ўжо цемень радзее, ўжо зоры ўцяклі
і знік бляды месяц за імі –
князь ўсё яшчэ чуе зямлі свае кліч,
ды з думамі б’ецца цяжкімі.

Ён чуе, як рвецца Дзвіна ў берагох,
бароў сваіх гоман адвечны,
ён чуе, як ў полацкіх гордых мурах
шуміць ўсхваляванае вечна.

Цвіце ужо неба, як тыя ляны,
і дзень ўжо над Кіевам сіні –
князь слухае сэрцам – б’юць, звоняць званы
у полацкай роднай святыні.

Нядарам казалі, што князь-чарадзеі...
Хто ж, духам прабіўшы прасторы,
у Кіеве чуў-бы, як звон свой гудзе,
хто б знаў, што ён сэрцу гавора?

Вялікае сэрца мець трэба ў грудзёх
і духа магутныя чары,
каб чуць, як у полацкіх гордых мурах
у звон святой Зофіі ўдараць.

Агнём палымным трэ’ край свой кахаць,
трэ’ вырасці з ніваў, загонаў,
каб славу, багацце, ўсё кінуць, аддаць,
за кліч свайго роднага звону...

1941

Геніюш Л. *Ад родных ніў*. Прага, 1942. С. 31-33.

Тэма 2: Параўнай мэты, мову, і змест фрагментаў твораў Прадмова да ўсёй Бібліі Францыска Скарыны і Прадмова да Дудкі беларускай Францішка Багушэвіча.

Прадмова да ўсёй Бібліі (скарочана)

Біблія – грэчаскае слова, па-руску гэта азначае – кнігі. Так святы апостал Мацвей пачынае Хрыстова дабравесце: «Біблос генеэос Ісусу Хрысту», па-руску гэта значыць «Кніга народзін Ісуса Хрыста». Так з-за іх асаблівай значнасці можаце называць усе кнігі Старога і Новага Завету, бо поўная Біблія ўсё гэта змяшчае...

Біблія дзецям і людзям простым – кніга для навучання, настаўнікам і людзям мудрым – для захаплення.

Біблія – дзівосная рака! Яна бывае мелкай, і нават авечка можа яе перайсці! Але адначасна – і глыбокай, калі і слон змушаны плысці цераз яе! У гэтай кнізе – пачатак і канец усёй існуючай мудрасці, бо толькі праз яе можна спасцігнуць Бога-усетрымальніка! У гэтай кнізе – усе законы і правы, якімі карыстаюцца людзі ў зямным жыцці! У гэтай кнізе – усе лякарствы душэўныя і цялесныя разам знойдзеце! Тут – навучанне філасофіі дабранраўнае: як Бога любіць для самога сябе і для бліжняга свайго! Тут – справа ўсялякага збору людскога і гораду, якія праз веру, ласку і згоду

паспалітую дабро памнажаюць. Тут – поўнае навучанне сямі навук вызваленых!

Жадаеш ведаць Граматыку, ці, па-нашаму кажучы, грамату, якая вучыць правільна чытаць і гаварыць, – звяртайся да Бібліі. Чытай у ёй кнігу «Псалтыр».

Наважышся асвоіць Логіку, што вучыць пры дапамозе аргументаў адрозніваць праўду ад хлусні, – чытай «Кнігу святога Іова» або «Пасланні святога апостала Паўла».

Задумаеш авалодаць Рыторыкай, якая ёсць само Красамоўства, – чытай кнігі Саламонавы.

Гэта ўсё навукі славесныя.

А калі захочаш вучыцца Музыцы, гэта значыць Пеўніцы, – шматлікія вершы і песні святых ва ўсёй гэтай кнізе знойдзеш!

Спатрэбіцца табе Арыфметыка, якая вучыць хутка і без памылак лічыць, – чацвёртую кнігу Майсееву часта чытай.

Хочаш засвоіць навуку Геаметрыю, якая па-нашаму завецца Землямеранне, – чытай кнігу Ісуса Навіна.

А калі патрэбна Астраномія, альбо інакш Зоркалічэнне, – знойдзеш на пачатку гэтай кнігі аб сатварэнні сонца, месяца і зорак [...]. [...]

Ваісціну, мусіш болей дзівіцца з незвычайнай боскай моцы, чым вучыцца! У Бібліі – сутнасць сямі навук вызваленых!

Узнікне жаданне ведаць аб ваенных і багатырскіх справах – чытай кнігі «Суддзі» ці кнігі «Макавеяў». Яны значна шырэ і больш праўдзівыя, чым «Александрыя» і «Троя». [...]

Патрэбна таксама ведаць, што Біблія складаецца з дзвюх частак: Старога Запавету і Новага.

Стары Заповіт уключае дваццаць чатыры кнігі.

Першая кніга – «Быццё» Майсея. У ёй апісваецца сатварэнне свету і зямлі, пачатак людскога роду, узнікненне розных народаў і моў, распавядаецца аб яўрэйскім народзе аж да зыходу яго ў Егіпет. [...]

Гэта і ёсць па-грэчаску «Пентацеўхан», альбо «Пяцікшжжа» Майсеева. Аб ім апостал Павел піша наступнае: «Лешп у царкве пяць слоў розумам спасцігаць ды іншых вучыць, чым шмат слоў языком паўтараць!» [...]

Потым – кніжка «Тавіёт», у якой выкладзена навука аб тым, як бацькі павінны вучыць сваіх дзяцей.

Пасля – кніжка «Юдзіф». Гэта была жанчына незвычайнай прыгажосці, якая для вызвалення Айчыны не пашкадавала нават свайго жыцця. [...]

Вось такія кнігі ўваходзяць у склад першай часткі Бібліі.

Другая частка Бібліі – выратавальны Новы Заповіт. У ім спачатку ідуць кнігі чатырох евангелістаў, альбо «Святое Благавешчанне»: Мацвея, Марка, Лукі, Іаана, якія, нібы калясніца, нясуць на ўсе чатыры бакі свету святое імя Госпада і прастол жыццядайнай Тройцы. [...]

У канцы Бібліі змешчана кніга святога Іаана – «Апакаліпсіс», альбо «Адкрыццё».

Колькі слоў, столькі і тайнаў!

Аб усіх кнігах Бібліі, наколькі дазваляў мне мой розум, я напісаў кароткія звесткі. А калі ў нечым памыліўся, прашу разумнейшых, каб выправілі, прашу вас дзеля Бога і людзей. [...]

Прадмова да Дудкі беларускай
(скарочана)

Братцы мілыя, дзеці Зямлі-маткі маеі! Вам афяруючы працу сваю, мушу з вамі пагаварыць трохі аб нашай долі-нядолі, аб нашай бацькавай спрадвечнай мове, каторую мы самі, да і не адны мы, а ўсе людзі цёмныя «мужыцкай» завуць, а завецца яна «б е л а р у с к а й». Я сам калісь думаў, што мова наша – «мужыцкая» мова, і толькі таго! Але, паздароў Божа добрых людцоў, як навучылі мяне чытаць-пісаць, з той пары я шмат гдзе быў, шмат чаго відзеў і чытаў: і праканаўся, што мова нашая ёсць такая ж людская і панская, як і французская, альбо нямецкая, альбо і іншая якая. Чытаў я ці мала старых папераў, па дзвесце, па трыста гадоў таму пісаных у нашай зямлі і пісаных вялікімі панамі а нашай мовай чысцюсенькай, як бы вот цяпер пісалася. [...] Якаясь маленькая Булгарыя – са жменя таго народу, – якіясьці Харваты, Чэхі, Маларосы і другія пабратымцы нашыя і ружны чужы зброд, жыды маюць па-свайму пісанья і друкованья ксёнжачкі і газеты, і набожныя, і смешныя, і слёзныя, і гісторыйкі, і баячкі; і дзеткі іх чытаюць так, як і гавораць, а ў нас як бы захацеў цыдулку ці да бацькі лісток напісаць па-свойму, дык, можа б, і ў сваёй вёсцы людзі казалі, што «піша па-мужыцку», і як дурня абсмяялі б! А можа, і спраўды наша мова такая, што ёю нічога добрага ні сказаць, ні напісаць не можна? Ой, не! Наша мова для нас святая, бо яна нам ад Бога даная, як і другім добрым людцам, і гаворым жа мы ёю шмат і добрага, але так ужо мы самі пусцілі яе на здзек [...]. Нас жа не жменька, а з шэсць мільёнаў – больш і шмат больш, не раўнуючы, як жыдоў, напрыклад, або татар, ці армян, а пакажы ж, ваша, хоць адну ксёнжачку ці аб гаспадарцы, ці так аб жыцці нашым, каб па-нашаму? [...]

Яно добра, а навет і трэба знаць суседзкую мову, але наперш трэба знаць сваю. Перадумаўшы ўсё гэта, я, братцы, адважыўся напісаць для вас сякія-такія вершыкі: хто іх спадабае, таму дзякуй! А хто падумае лепш і больш напісаць, таму чэсць вечная і ад жывых людзей, і ад бацькавых касцей! А пісаць ёсць шмат чаго! [...]

Шмат было такіх народаў, што страцілі наперш мову сваю, так як той чалавек прад скананнем, катораму мову займе, а потым і зусім замёрлі. Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі! Пазнаюць людзей ці па г а в о р ц ы, ці па адзежы, хто якую носе; ото ж гаворка, язык і ёсць адзежа душы. [...] Можа, хто спытае: гдзе ж цяпер Беларусь? Там, братцы, яна, гдзе наша мова живець: яна ад Вільні да Мазыра, ад Вітэбска за малым не да Чарнігава, гдзе Гродна, Мінск, Магілёў, Вільня і шмат мястэчкаў і вёсак...

Мацей Бурачок

Багушэвіч Ф. *Творы*. Мінск, 2001. С. 21-22.

WYPRACOWANIE

na temat nr.....

.....

.....

.....

.....

A series of horizontal dotted lines for writing, consisting of 25 lines spaced evenly down the page.

A series of 25 horizontal dotted lines for writing.

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

MOB-P1_1P-112

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

Miejsce na naklejkę z nr PESEL

Nr zad.	Punkty		
	0	1	2
1	☐	☐	☐
2	☐	☐	
3	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐
5	☐	☐	
6	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐
8	☐	☐	
9	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐
11	☐	☐	☐
12	☐	☐	
13	☐	☐	

WYPEŁNIA EGZAMINATOR

SUMA PUNKTÓW		<input type="text"/>	<input type="text"/>							
D	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
J	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Temat: 1 2

		Punkty											
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Rozwinięcie tematu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Język	i 1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
	i 2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
	i 3	☐	☐	☐	☐	☐							
Kompozycja		0	1	2	3	4							
		☐	☐	☐	☐	☐							

--	--	--	--	--	--	--	--	--

KOD EGZAMINATORA

.....
Czytelny podpis egzaminatora

--	--	--

KOD ZDAJĄCEGO